

Mechanismy schvalování investičních záměrů obcí v ČR

**Jan Čopík
Radek Kopřiva
Jaroslav Čmejrek**

Téma, cíle

- problematika rozhodovacích mechanismů v rámci obecních samospráv
- dosavadní výzkumy (Balík, Bernard et. al.) → střety rozvojových vizí a štěpení uvnitř lokálních komunit většinou v investičních a rozpočtových otázkách

Okruhy otázek:

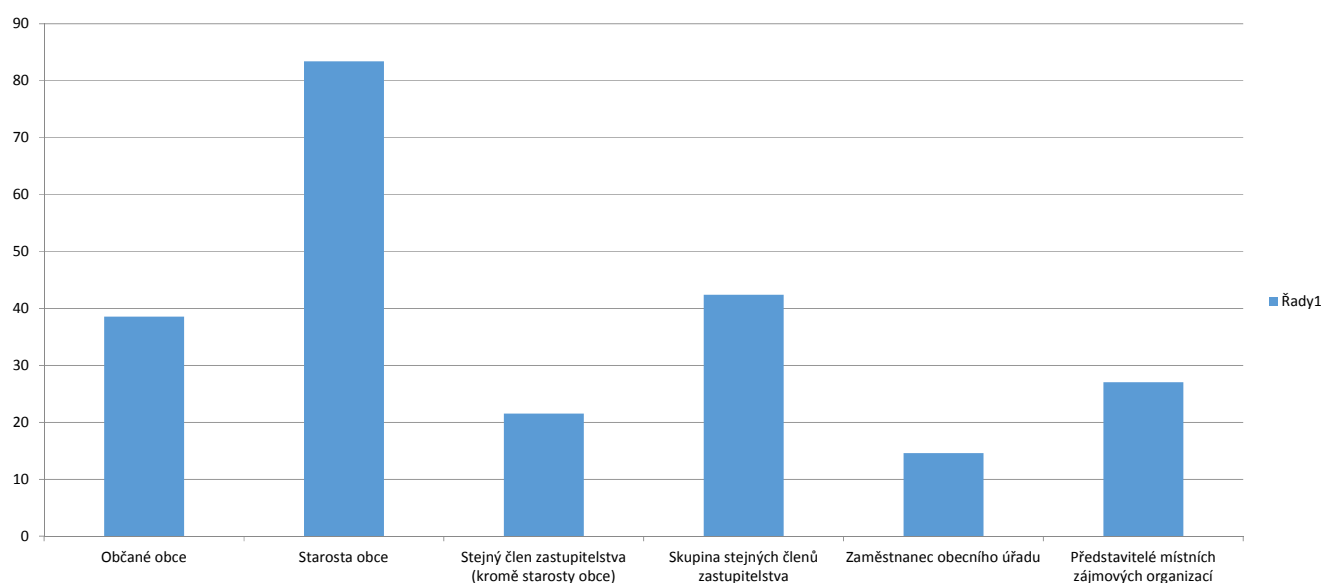
- Kdo stanovuje cíle (investiční akce) obecních samospráv? (starosta, rada obce, zastupitelstvo, „vlivní“ členové samospráv, občané prostřednictvím petic či jiného „tlaku“ na zvolené členy samospráv, představitelé spolků, úředníci obecních úřadů)?
- Jak se v obcích rozhoduje? Jaké jsou vnitřní politické mechanismy? (pracovní porady před zastupitelstvy, role výborů a komisí, zohledňování rizik ...)

Metodika výzkumu

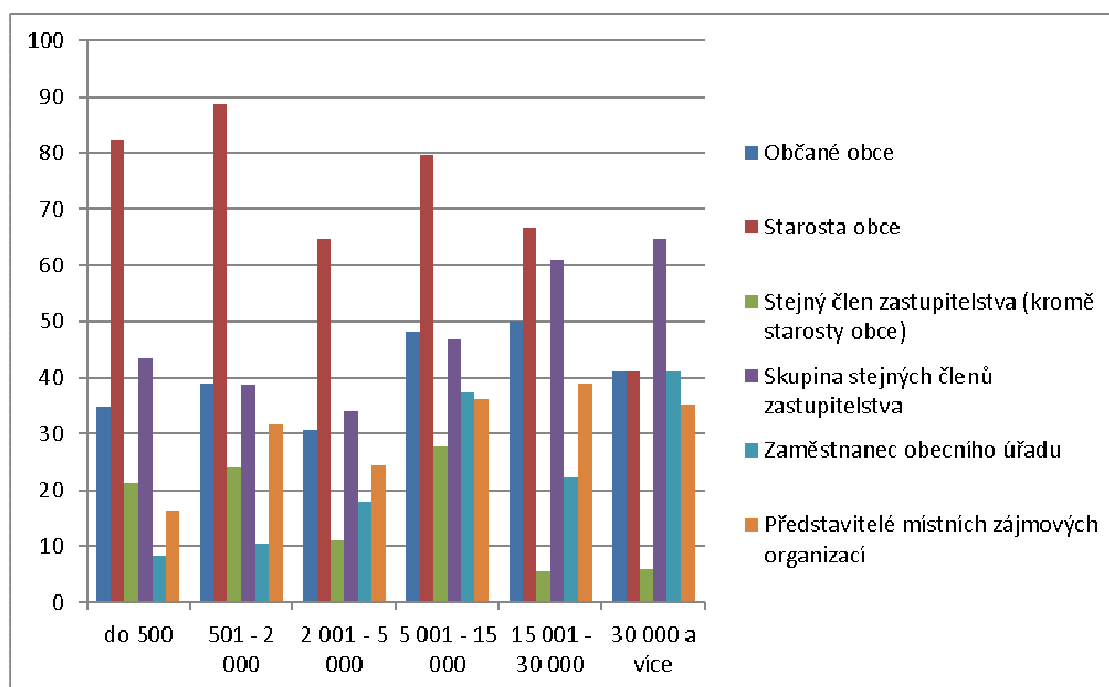
1. kvantitativní přístup – dotazníkové šetření (prostřednictvím dotaznik.czu.cz), obeslány všechny obce v ČR (mimo Prahy) – žádost o vyplnění zastupiteli – vyplněno členy samospráv 903 obcí (do 500 obyv. – 299; 501-2 000 obyv. – 372; 2 001-5 000 obyv. – 114; 5 001-15 000 obyv. – 83; 15 001-30 000 obyv. – 18; nad 30 000 obyv. – 17)
1. kvalitativní přístup – delší a hlubší rozhovory s představiteli vybraných obcí (kritéria výběru např.: malá či naopak velká investiční aktivita, nízké či vysoké zadlužení, velikost rozpočtu, počet obyvatel, data z kvantitativního výzkumu apod.) – celkem 22 obcí

Výsledky

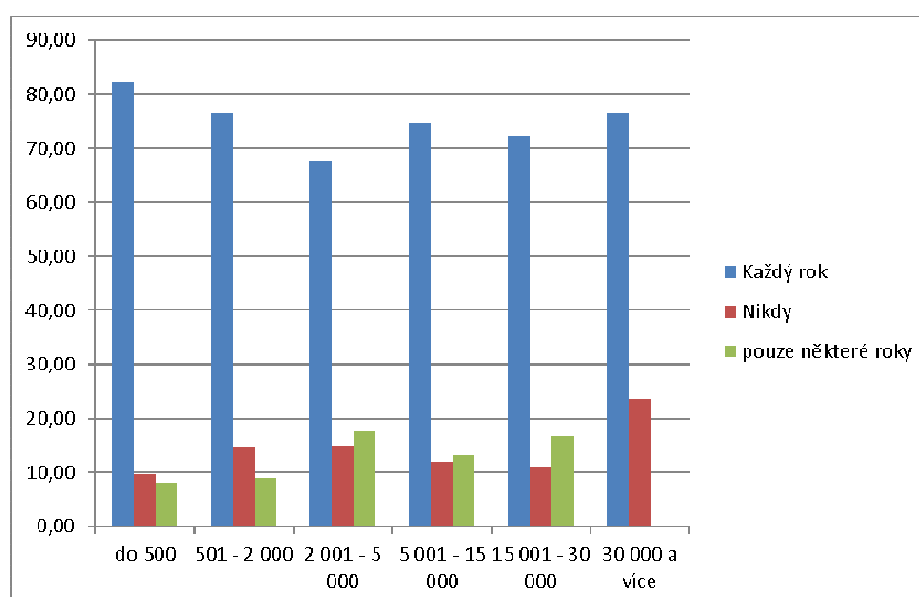
Impulsy k investicím – celý soubor obcí (83,6 % starosta)

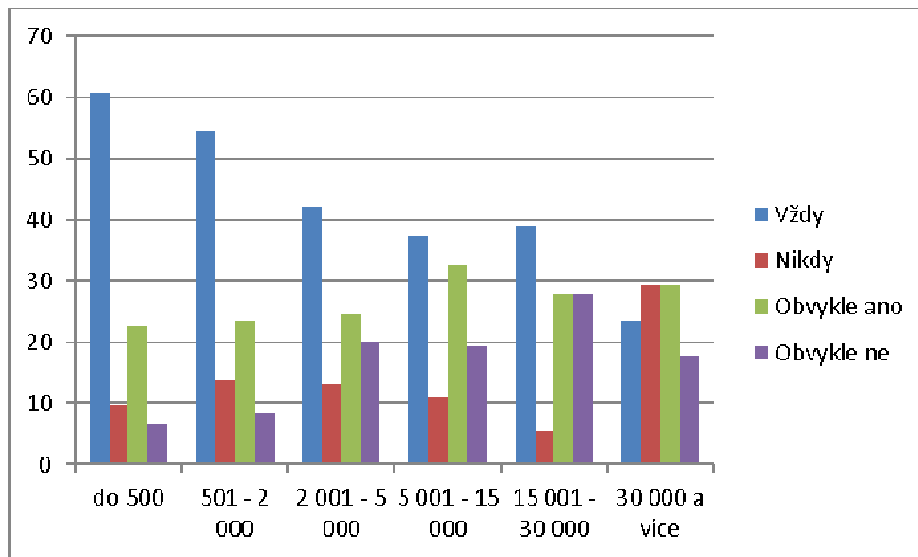
Impulsy k investicím – dle velikosti (lidnatosti obcí)

Rozpočet diskutován na pracovním jednání zastupitelstva

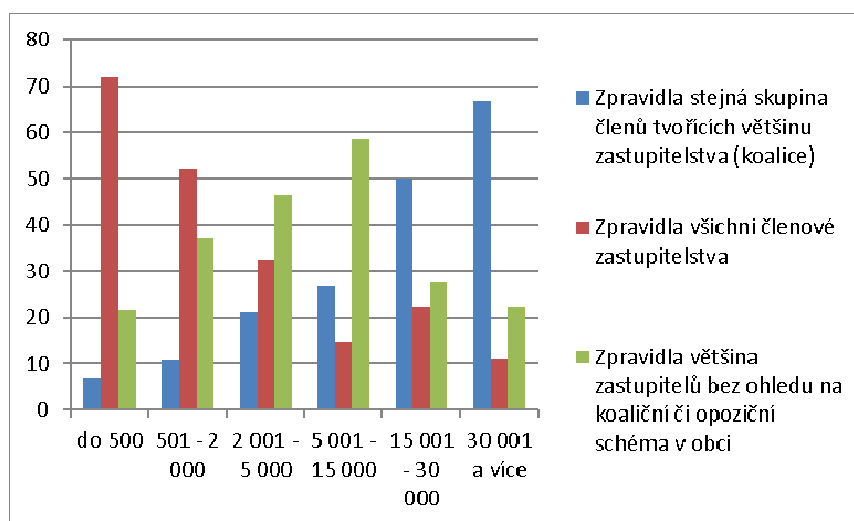

Významnější investice diskutovány na pracovním jednání zastupitelstva

Vztah – pracovní jednání o rozpočtu a o investicích

Kdo o investici rozhoduje (rozhodne) – hlasování zastupitelstva

Souhrn zjištění získaných prostřednictvím dotazníku

- Potvrzení mnohých poznatků z předešlých výzkumů místní samosprávy:
 - ✓ hybatelem starosta (až na velké obce s odlišnými mechanismy vládnutí v porovnání s menšími municipalitami)
 - ✓ pracovní jednání zastupitelů před schvalováním rozpočtu ve většině obcí (hodnocení v rozhovorech je však někdy rozporuplné)
 - ✓ pracovní jednání o investicích – oproti rozpočtu méně častá, menší obce mají častěji pracovní jednání před každým zastupitelstvem (částečně i proto, že členové zastupitelstva vykonávají administrativní činnosti)
 - ✓ rozhodování v zastupitelstvu – ve větších obcích nepřekvapivě častěji schéma koalice x opozice

Některá zjištění z rozhovorů – pár poznámek

- pracovní jednání před rozpočtovými zastupitelstvy – chváleno → na zastupitelstvech následně většinou hladké schválení (zejména větší obce kritika nemožnosti něco prosadit jako řadový – případně ještě opoziční – zastupitel; vedení často říká, že řadoví zastupitelé nemají zájem)
- malé obce – komise a výbory – administrativní činnosti a zastupitelé faktická práce, ne jen rozhodování
- pracovní jednání – mnohými chváleno; např. Piráti, ale určitá kritika (např. Česká Lípa) → menší transparentnost rozhodování
- někde pracovní jednání formou „předání materiálů pro jednání“ s komentářem (např. Dobruška)
- participativní rozpočtování – ano / ne (někteří sami navrhují – Dobruška, České Budějovice), jiní zavrhují („soukromo – veřejný“ zájem)

Některá zjištění z rozhovorů – pár poznámek

- rozhodování o investicích – představitelé menších obcí často hovoří o „vynucených“ investicích (kanalizace, vodovod...) – je třeba udělat něco, ať to chceme nebo ne
- rizika – často ne úplně chápáno („kdybych se bál rizik, neudělám nikdy nic“) – úvěry, dotace
- obecní pořádek – malé či naopak velké pravomoci zastupitelstev (někteří tajemníci – „zastupitelé ničemu nerozumí, mají moc pravomocí“, osobní a sociálně-pracovní zařazení – např. poněkud pejorativně kategorie „učitel“), zmiňována relativně snadná možnost odvolávání starostů a radních

Děkujeme za pozornost, otázky, podněty

jancopik@post.cz

kopriva@pef.czu.cz

jaroslav.cmejrek@gmail.com